

SLOVENSKI NAROD.

nakaj vsak dan svečer in vsem nedelje in prazniki ter velja po pošti prejemati na avstre-ograku dežele za vse leto 25 K., na pol leta 13 K., na četrt leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 16 K., na pol leta 12 K., na četrt leta 6 K., na en mesec 2 K.; Kdor hodi sam ponj, plača na vse leto 22 K., na pol leta 11 K., na četrt leta 5 K. 50 h., na en mesec 1 K. 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vsočljivosti naročnine se ne izira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne peti-vrste po 14 h., če se osmnila tiskat enkrat, po 12 h., če se tiska dvakrat in po 10 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rekupisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafiovih ulicah št. 5. — Upravljanju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, st. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Pocasneško številke po 10 h.

Upravljanju telefon št. 85.

Preobrat na Turškem.

I z Sarajeva, 28. julija.

Evropa strmi in kar ne more pojmiti velikanskega preobrata, ki se je tako nenadoma zgodil v Turčiji. Revolucija armade je v nekaterih dneh dosegla popolno zmago: Krivočni tiger na sultanskem prestolu je svojim narodom dal svobodo in ustavo, največji tiran se je odpovedal svoji oblasti in hoče konstitucionalno vladati ter pripoznava vse narode svoje države za enakopravne... res, Evropa ima vzrokov dovolj, da se čudi in da strmi.

Toda gorje Evropi, če bi tudi res to verjela in se zanašala na to, kar se je zgodilo; doživelova bi strahovo razočaranje.

Danes pozna evropska javnost samo dejstva, ki so se zgodila takoreč pred očmi cele javnosti, ne pozna pa tistih tajnih sil, ki igrajo na Turškem še večjo vlogo kakor druge in ki so brez dvoma igrale tudi pri tej revoluciji veliko vlogo.

»Mladoturki«, je zdaj beseda, s katero se igra vse, kar zna pisati, in časopisje zasmehuje diplomacijo v celoti, da je nevedna in neumna in da ni nič vedela o Mladoturkih in njih privržencih. Kako prazno in smešno je to pisarjenje. Mladoturki niso nič drugega kakor turški nacionalisti, ki so zahtevali ustavo, da bi poživili in pomladili turško državo in mohamedance dvignili na višjo stopnjo. Zahtevali so ustavo, da bi z reformami preuredili državo, da bi poživili korupcijo, ki ubija državo in turški narod.

A teh ljudi je bilo kaj malo. Kar je premožnih Mladoturkov, žive v Parizu, kar je revnih, so bili v ječah in v pregnanstvu v Arabiji. Poskušali so pač dobiti pristaev in imeli so jih tudi nekaj med turško intelektualno, a moči niso imeli nobene in nič vpliva. Še najmanj pa vojašto. Celo v kulturnih državah je armada reakcionarna, celo francoska armada je po 37 letih republičanske vlade nezanesljiva v oziru svobode in ustave, in zdaj naj kdo verjame, da je demoralizirana in korumpirana turška armada postala kar čez noč prvi element svobode v turškem cesarstvu, da so ti po ogromni večini nevedni in neomikani turški oficirji napravili politično revolucijo z namenom, da izvajajo vsem narodom na Turškem svobodo in jih rešijo sultanovega tiranstva? To lahko verjame kakšiper iz kakega dunajskega pred-

mestja, mi, ki poznamo mohamedance in nekoliko tudi turško armado, vemo, da je to absolutno izključeno. Armada so že uprizorile različne revolucije in državne preobrate, a revoltirale so le, ali zoper posamečne vladarje ali pa zoper vladu ljudstva. Tega pa še ni bilo, da bi bila armada revoltirala v namen, da izsili svoboščino narodom in ustavo. Ustavnost in svoboda sta zahtevi, ki jih vojak najmanj umije, saj nima nič smisla za politično življenje narodov. Vojaštvu sloni povsod na dveh stebrih: na principu stroge discipline in na principu popolnega neumeščanja v javne posle.

V turški armadi je bilo v zadnjih letih mnogo malih revolt, kakor priča »Danzers Militärzeitung«, a nobena ni imela političnega značaja. In tudi v Macedoniji bi prav gotovo ne bila nastala vojaška politična revolucija, ko bi je bili naročili iz Cigrada.

V mohamedanskih krogih v Bosni vlada splošno prepričanje, da je bila revolucija armade uprizorjena v namen, da se preprečijo vse reforme v Macedoniji, s katerimi reformami so hotele velesile novičomejiti sultanova oblast in potisniti v ozadje turški element. V vseh reformah vidijo Mohamedance same sredstva, da bi se Macedonia odtrgala od Turčije in da bi se pripravila nova razdelitev turških dežel med razne države.

Te reforme so zdaj preprečene, oziroma, kar jih je bilo že uvedenih, so zopet odpravljene. Česar se je sultan najbolj bal, to je dosegel z vojaško revolucijo. Moral je sicer dovoliti ustavo, a kdo ve, kako dolgo jo bo trpel. Najbrž samo toliko časa, da bo dosegel svoje namene.

Kdor misli, da nastane z novo ustavo na Turškem mir, se bo kmalu prepričal, da je bil v zmoti. Ustava bo utrdila le turški element, ž njo se vzbudi mogočno turško nacionalistično gibanje in to bo naperjeno v prvi vrsti zoper Slovane na Balkanu in zoper vmešavanja velesil v notranje zadeve turškega cesarstva. Turška armada je zdaj etablirala pravo strahovlado v Macedoniji, lahko si je torej predstavljati, kaj sele bo.

Novi parlament se snide 1. novembra. V parlamentu bodo skoraj samo Turki. To je že zdaj gotovo. Slovani in Grki bodo imeli le malo zastopnikov in še ti bodo brez vpliva. Parlament bo turško nacionalističen in nasproten Slovenom in Грком ter evropskim velesilam, ta parlament ne bo element miru in reda,

»Misil sem, da je ime postranska stvar, ko me ne poznate.«

»Kaj vendar mislite, Rakovec nam je že mnogo povedal o svojem prijatelju baronu Herbertu. Spomnil bi se bil takoj vašega imena.«

Baron Herbert se je molče priklonil.

»Če se prav spominjam,« je nadaljeval Mesesnel, »je vašo rodovino zadela velika nesreča; vaš gospod oče je bil od brezverskih borziancev prevaran za vse svoje premoženje.«

»To je resnica,« je potrdil baron Herbert. »Nekoliko je bil moj oče pač tudi sam kriv. Hotel je pomnožiti svoje skromno premoženje, a kot uradnik ni ničesar razumel o kupčijskih stvarjih in je tako prisel ob vse.«

»Da, da,« je vdihnil Mesesnel. »In vi, gospod baron, ki ste bili oficir, ste morali popustiti vsled tega vojaško službo.«

»Moral sem kvitirati,« je dejal baron Herbert »in sem zdaj ponizen pomožni uradnik pri splošni zavarovalnici.«

»Aristokrat — a kakšen,« je vzkliknil s posmehom. »Moj oče je služil nad štirideset let državi zvest in požrtvovalno za slabu plačo, a za svoje delo bi ne bil nikdar postal baron. Šele ko je neki dvorni dami pomagal iz stiske, so se zmisliли njegovi vih zaslug za državo in mu dali visok red. In oficir sem bil, pravite. Ali veste, da je oficir človek, ki se zna sicer brezhibno obnašati, sicer pa se ni ničesar naučil in si le z naj-

marveč miru skrajno nevaren element in nihče ne ve, kaj se vsled preobrata na Turškem lahko še zgodi že v nekaterih mesecih. Tu, v Bosni, vladajo mnenje, da se znajo prav kmalu izčimiti mednarodni viharji.

Notranjsko vodovje.

Velezanimivim podatkom v »Slovenskem Narodu« z dne 15. julija t. l. pod naslovom: »Notranjsko vodovje«, je slediće dodati:

Znano ter očividno je še dandanes, da je, Bog zna pred koliko steti, tekla voda Pivka, ki je prihajala od Snežnika in z drugih mnogih hribov in sploh vsega, na pivško dolino visečega obsežnega šneperskega gozda, po vrhu zemlje. Dokaz temu je še dandanes obstoječa imenita vodna struga, ki se vleče od Koritnice do vasi Bač. Ta voda je pa vsled apnenega tlaka polagoma izginila s površja in nam v vednost pustila le znamenito strugo. Tako je celo površje do 20 klm dolge pivške doline postal suho ter se skrita voda le tedaj zopet pokaže, kadar je podzemski rovi ne morejo več požirati in vtoplina nič več držati.

Leta 1893. je na prošnjo vasi Pivke za dobavo potrebne vode deželni odbor sklenil, to podzemsko vodo preiskati in napraviti na svoj riziko od glavnega izvirka — ob dežetu nameč — pri Zagorcu do vasi Orehek pri Postojni. Štiri poskuševalne vodnjake, v namen, da se sploh med drugim tudi razvidi in pokaže, koliko nizko teče ali stoji nekdaj po vrhu tekoča voda Pivka. Za ta poskuševalni vodnjak se je za vas Zagorje odločilo 1000 gld., kateri iznos se je tudi menda že deloma porabil, kajti Zagoreci so jeli takoj kopati na kraju, koder ob deževju prihaja najprvo in največ vode. Kar ostromeli smo, ko se je pri 4 m široki in 8^{1/2} m globoki luknji pokazala živa voda. Kopači so nato kar delati nehalo iz strahu, da se mogoče v kako podzemsko jezero pogrezejno. To je tista voda, ki je nekdaj tekla povrh, a sedaj teče pod zemljo, ter prihaja 3—4krat na leto, potem ko se v tej luknji ob deževju vzdigne 9 m visoko zapet na površje, teče v podobi male reke po vsej Pivki ter se izgublja v postojnsko jamo potem ko se ji med potjo pri družijo tudi obili drugi izvirki. Pa tudi polje preplavlja.

Pri glavnem izvirku v omenjeni luknji prihaja ta voda 8—14 dni na površje, nakar začne zopet padati, pričevanje, vaše sorodnice, naj mi izbere vzgojiteljico in preskrbelo mi je dano, ki je pravi biser. Gospa Katarina Božič, uradniška vdova je to. Ali jo poznate?«

»Ne.«

»Po pravici vam povem, vse žive dni bom vaši sorodnici hvaležen, da mi je dobila po vzgojiteljico.«

Ker se baron Herbert za Mesesnolov slavospev na vzgojiteljico gospo Katarino očividno ni zanimal ter se začel ozirati po svojem klobuku, je Mesesnel hitro ubral druge strune, prav kakor bi mu bilo mnogo na tem, da svojega gosta še nekaj zadrži. Imel je pač nekaj na srcu, pa ni mogel s svojo željo takoj na dan.

»Rekli ste, da ste sedaj pri splošni zavarovalnici pomožni uradnik,« je dejal Mesesnel. »To vendar ni služba za moža vaše vzgoje. Aristokrat, bivši oficir...«

Herbert je s trpkim usmievom odmahnil z roko.

»Aristokrat — a kakšen,« je vzkliknil s posmehom. »Moj oče je služil nad štirideset let državi zvest in požrtvovalno za slabu plačo, a za svoje delo bi ne bil nikdar postal baron. Šele ko je neki dvorni dami pomagali iz stiske, so se zmisliли njegovi vih zaslug za državo in mu dali visok red. In oficir sem bil, pravite. Ali veste, da je oficir človek, ki se zna sicer brezhibno obnašati, sicer pa se ni ničesar naučil in si le z naj-

ter pada polagoma do 8 dni nazaj, vendar pa le toliko, da je je v došedaj izkopani luknji vedno pol metra. Ta kvantitet je pa le v veliki suši ter smo rečemo, da je vode 8—9 mesecev po 2—5 m v luknji stoječe.

Letos je izvadeno suho leto, posebno na Krasu je vode še dandas malokje dobiti, in tako tudi na Pivki nimamo že od maja do danes izdatnega dežja. Nobena vas, izvenši Radovovo vas, nima potrebe vod in ravno to je Zagorce primoralo, da so jeli misliti na vodo. Kupili smo malo črpalnico, postavili v omenjeno luknjo 8 m cevi, jeli pumpati, in glejte čudež, sedaj bo mesec, kar voda vse in še celo druge vasi dan in noč vodo vlečejo in črpajo in pri vsem tem je vedno pol metra vode v luknji. To pomeni, da se voda s svojega nivoa ne umakne. Potem takem smo Zagoreci sedaj z vodo preskrbljeni, in sicer z živo, to je tekočo vodo, kar dokazujejo v vodi se nahajajoče človeške ribice, ki žive le v podzemsko tekoči vodi.

Ta slučaj in dokaz naj bo obenem tudi obvestilo g. prof. Vlad. Hraskemu, ki je dne 1. julija t. l. predlagal preiskavo notranjskih vod na deželni vladni in deželnemu odboru pa v spodbudo, da bi se sedaj definitivno odločili, po njih inicijativi dokopani poskuševalni vodnjak, po tolikoletnih proučjih in obljudbah napraviti v pravodnjak z napajalnem in perišem, česar naša revna vas storiti ne zmore. Čas za to delo je pa le v mesecih od julija do septembra. Hi koncu naj bo še opomnje, da se je ta voda poslala letos v kemčino preizkuševališče v Gradec in tam je spoznana za vodo prve vrste in glede tega se sedaj govori, da kjer je voda v toliki množini, bi se mogoče dala toliko vzdigniti, da bi služila tudi drugim vasem! Pivčanin.

Podržavljenje zagrebške policije.

Budimpešta, 28. julija. Podržavljenje zagrebške policije je sklenjeno stvar. Višji državni pravnik dr. Accurti je predložil natančen proračun o stroških podržavljanja. Število redarjev, ki znaša sedaj 100, se ima podvojiti.

Srbski cerkveni kongres.

Karlovci, 28. julija. Danes je bil otvorjen srbski cerkveni kongres. Posebna deputacija je šla po kraljevega komisarja Güntherja ter ga privela na kongres, kjer ga je v

imenu zborovalcev pozdravil pakraški škof Miron Nikolić. Kraljevi komisar pravosodni minister dr. Ant. Günther je nato dal prečitati kraljevo svojeročno pismo, v katerem se naglaša, da je kongres v prvi vrsti sklican v ta namen, da voli patriarha. To pismo je bilo sestavljen v srbskem jeziku. Nato je imel dr. Günther nagovor, v katerem je med drugim rekel: Po ukazu njegovega veličanstva pozivam kongres, da ne razpravlja o nobenih organizatorih zadevah preje, dokler ni izvoljen patrijarh, ker bi bila vladica sicer primorana vse dotične eventuelne sklope razveljaviti. Pozivam torej kongres, da tekom treh dni določi termin za volitev patriarha in me o tem potom predsedstva obvesti. Nato je kongres izvolil poseben odsek, ki ima določiti dnevni red zborovanju.

Karlovci, 28. julija. Kakor se govori, bodo stranke proti odločbi, da mora kongres rešiti samo eno točko — volitev patriarha, obstruirale. V tem slučaju bo kongres po preteklu treh dni razpuščen.

Budimpešta, 28. julija. Predsednik hrvaškega sabora dr. Medaković in poslanec Pribičević sta se izrazila napram žurnalistom, da sta prepričana, da se bodo stranke na kongresu končno sporazumele in da bo za patriarha izvoljen dr. Grujević ali Miron Nikolić.

Dogodki na Turškem.

Sultanov govor.

Criograd, 28. julija. Turški listi poročajo: Predvječernjim proti polnoči se je sultan pokazal pred Jilidioskim zbrani množici. Odprl je sam okno in vratil ljudstvo, česa hoče. Množica je odgovorila: »Mi ne želimo ničesar drugega kakor zdravje in veselje veličanstva. Tisočera hvala! Sedaj se je nam izpolnila živa naša želja! Živel padisah! Nato je sultan imel tale nagovor: »Otroci moji! Odkar sem zasedel prestol, sem deloval za blagor in dobrobit domovine. Moja najiskrenja želja je, da se dobro godi mojim podanikom, ki so mi tako blizu kakor lastni otroci. Bog mi je priča. Sedaj je vaša bodočnost zagotovljena. Živite kot bratje v svoji svobodi. Vaša zvestoba in hvaležnost mi je v veliko zadoščenje. Vrnite se sedaj domov in si odpotečite!«

Criograd, 28. julija. Ko je sultan govoril množici, so bili okrog

LISTEK.

Ada.

(Spisal F. Mrak)

(Dajše.)

Mladi mož je vzel iz žepa pisemce, ki je je gospod Mesesnel naglo prečital. Med čitanjem se je razjasnil mastni obraz nekdanjega kočinja.

»Prosim, gospod baron, izvolite se,« je zdaj

njega veliki vezir Said paša, šejk ül islam Djemal Eddin Efendi, minister Kiamit paša in vojni minister Omer Rušdi paša.

Sultanova prizga na ustavo.

Carigrad, 28. julija. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da je sultani snoči pred šehom ül islam prisegel, da bo respektiral ustavo. Djemal Eddin Efendi bo dal to javno razglasiti in bo javnosti takorekoč porok, da se ustava ne bo kršila.

Politični zločinci.

Sofija, 28. julija. Kakor se čuje, so bili politični zločinci izpuščeni na svobodo zgojli v Carigradu, Drinopolju in v Bitolju. Iz Soluna in Skoplja še ni v tem oziru še nobenih vesti. To vprašanje se smatra za silno važno, ker znaša število političnih jetnikov nad 80.000.

Solun, 28. julija. Za izpuščene politične zločince so jeli nabirati prostovoljne darove.

Preiskave.

Carigrad, 28. julija. Turški listi poročajo, da so aretovali Izzet pašo, prejšnjega vsemogočnega sultana miljenca, ter uvedli proti njemu preiskavo. Baje se uvede preiskava tudi proti raznim drugim do stojanstvenikom. Pred hišo Izzed paše so bile včeraj hrupne demonstracije.

Carigrad, 28. julija. S cesarskim ukazom sta odstavljeni nadzornik vojaške šole Ismail paša in njegov svak polkovnik Esad bej, ravatelj vojaške zdravniške šole. Proti obema se je uvedla preiskava.

Justifikacija mohamedance.

Carigrad, 28. julija. Mohamedanca, ki je pred par dnevi umoril nekega kristjana in bil zato obsojen na smrt, so včeraj pod asistenco oblasti obesili. Na krščansko prebivalstvo je ta hitra sodba napravila najboljši vtisk.

Morilce Borisa Sarafova umorjen.

Carigrad, 28. julija. Iz Soluna javljajo, da so pristaši pokojnega Borisa Sarafova te dni ubili njegovega morilca Panico. Ako je ta vest resnična, se je nadejati, da se vname krvav boj med pristaši Sandanskega in pokojnega Sarafova.

Amnestija.

Carigrad, 28. julija. Poveljnik 3. kora je prosil za amnestijo četnikov vseh narodnosti pod pogojem, da odlože orožje in se vrnejo v domovino. Sultan je dovolil amnestijo.

Prisiljeno sporazumljjenje.

A tene, 28. julija. Listi poročajo o bratimljenu med posamnimi narodnostmi v Macedoniji. To pobratinstvo pa ni spontan izraz mišljeneja in čuvstvovanja ljudstva, ve se namreč iz povsem zanesljivega vira, da so Mladoturki voditelje Grkov in Bolgarov prisili, da so se sporazumi. Da takšno sporazumljjenje nima vrednosti, je jasno.

Cenzorji so doigrali.

Carigrad, 28. julija. V soboto so prišli v uredništvo turškega lista »Ikdama« cenzorji, da bi pregledali tvarino, namenjeno za natisk v listu. Uredniki so sklicale se na sultanova irado, s katerim je cenzura odpravljena, pokazala cenzorjem vrata. Cenzorji so brez ugovora odšli in pusti sedaj uredništva lepo pri miru. Uredništvo »Ikdama« je pripravljalo baš tekst ustave za natisk.

Maroko.

Kolonija, 28. julija. »Köln. Zeitung« javlja iz Tangerja, da je vest o porazu sultana Abdul Azisa resnična. Mulej Hafisove čete so ga pri Abdi obkolile in ga prisilile, da se je moral umakniti. Vse kaže na to, da bo Abdul Azis le končno prisijen, odstopiti prestol svojemu bratu Mulej Hafidu.

Dopisi.

Iz Škofje Loke. Udeležnike shoda slovenske krščansko socialne zvezze je župan g. Lenček iz razlogov go stoljubnosti pozdravil pred mestno hišo. Ker ni izključeno, da se ta nastop ne bi napačno tolmačil, naj podamo v naslednjem županov govor, ki se je glasil takole: »Rojaki! Prišli ste danes tu sem iz vseh pokrajini naše mile domovine. Prišli ste ne samo iz ožjega okoliša kranjske dežele, ampak tudi iz goratega Korotana, od vinorejne Štajerske, od hrvaške in laške meje, ter od obal sinjega Jadranskega morja. Izbrali ste si za svoj shod naše skromno mestec in kot župan tega mesta, v katerem se je še vedno gojila slovanska gospoljubnost, si štejem v dolžnost vas, ne glede na ožje politično prepranje kateregakoli od vas, danes tu po zdravljati, kot ljube goste. Bodite nam kot taki dobro došli. Vidim vas stati pred sabo v mogočnih, bojevitih vrstah, toda dovolite mi, da izrajam željo, da te svoje moći in sile ne bi porabljali samo za napredok na socialnem polju, ampak tudi v

obrambo jezika, ki smo ga pridobili na naših očetov, v obrambo pravic našega tlačenega in preziranega naroda slovenskega. Želim tudi, da bi današnji dan imel uspeh, da se morda enkrat najdemo v skupnem delovanju za skupni cilj, za duševni in telesni razvoj našega naroda. Ne pojibajmo se drug drugega v bratomornem, brezozirnem boju, ampak bodimo si lojalni temovaleci za skupni smoter. V tem zmislu vas torej pozdravljam tu pred mestno hišo, pod starodavnim grbom tega slovenskega mesta kot sinove skupne slovenske domovine in vam zaklicem krepi: Na zdar! Bog vas poživi!«

Iz Ribnice. (Slovo). V kratkem zapusti naš trg g. okrajni sodnik Toporiš ter oddide na svoje novo službeno mesto v Kostanjevico. Ves čas svojega bivanja v Ribnici je žrtval vse svoje moči v izvenslužbenem času Taliji. Njegovi energiji in trudoplnem ne vedno hvaležnem delu se je zahvaliti, da se je povspelo gledališče v Ribnici na skoro neverjetno višino. Prijevala se je igra za igro, — led se je tajal — začeli so posečati naše predstave tudi okoličanje, kmečko ljudstvo. Gotovi priatori v »Revčku Andrejkuški, »Krioprisežniku«, »Rokovnjačih«, »Bratu Martinu«, »Pri belem konjičku«, »Zbujenem levu«, »Letovičarki«, »Potepuhu pred sodnijo« in v drugih igrah so bili tako dovršeni, da so jih postavljalni nepristranski, medradjni kritiki v mirni, resni sodbi v vrsto prizorom na velikih odrih. In to je veliko, zelo veliko, če se upoštevajo težkoče na malih odrih, nedostno razsvetljavo, pomanjkljivosti kulis itd. Čitalnica mu je priredila pred nekaj tedni v Arkovem salonu časten večer ter se mu je pri tej priliki podaril velik šopek svezih rož s krasnim trakom. V slovu mu priredimo v soboto, 1. avgusta v sokolski telovadnici odhodnico, na katero opozarjam posebno njegove prijatelje, znance in čestilce izven trga, ker se ne bodo izdala nobena posebna vabilia. Vstop je vsakemu prost. Da pa bode ta odhodnica res nekak »Toporišev večer« — priredita se na željo mnogih — dva prizora s petjem in spremeljanjem klavirja, in sicer »Potepuhu pred sodnijo« in »Kofetarice« (komičen kvintet). Prvo je delo g. sodnika Toporiša in tudi drugo je on prestavil iz nemščine. — Z g. sodnikom izgubi Ribnica veliko ter moramo Kostanjevičanom le čestitati, da ga dobe.

Iz Hrenovic. Pasji dnevi so bližu. To se je pokazalo tudi pri nas, kajti kdor je bral zadnje dopise v »Domoljubu« iz naše občine, ta mora priznati, da so se začeli dotičnemu gospodu že malo možgani kisati. Karšen mož, taka beseda. Vsak pošten, odkrit Slovenec se mora sramovati, da sploh eksistira med nami tako podel in umazan list, kakor je »Domoljub«. Vsak časopis ima vendar resno nalogu, da širi med ljudstvom znanost in vedo, ne pa da na dan stvari spravlja, ki so popolnoma privatne, ki nimajo s politiko popolnoma nič opraviti, in ki nikogar niti ne brigajo, razven prizadetih. Kakšen cilj pa je imel »Domoljub« dopis iz naše občine, mislim, da pisec sam ne ve, ampak pisal je, ker se mu je ravno zljubilo, ker ni imel drugega dela. Če pa je mogoče še kak prijeten občutek pri tem v svoji notranjosti občutil, češ, nekaj sem že napisal za pročvet slovenskega naroda, tem slabše, ker s tem je pokazal celo nizkoto, celo podlost svojega značaja. Naši občani se vendar še tako pošteni, da so se objektivno zgrajali nad dotičnimi dopisi. Vas, ki se štejete za boljše ljudi, ki gospode »obrajtate«, ki srišo mir in ljubezen med ljudstvom, vprašamo: Kaj se je že vse zgodilo in se še dogaja na Hribu? Kaki škandali! In mi smo bili vendar tako pošteni, da nismo hoteli v svetu; če pa iščete vi drugi in jajecake, se boderemo tudi mi zanaprej držali gesla: Klin s klinom. To naj si zapomni »Domoljubov« dopisovalce obrekovalec, ki ga dobro poznamo, katerega v kratkem razkrinkamo, da bo vedela javnost, kake možake da ima v svoji sredini, to naj si zapomni Hrib in cela garda. Hinavcev ne potrebujemo, če ima kdo kaj na sreču, naj javno nastopi, ne pa zahrbitno.

Hrenovčani.

Osebna vest. Ministrstvo je prof. dr. Tomišku v Ljubljani podelilo dopust za dobo šolskega leta 1908/09.

Čuki denuncirajo. Med ljubljanskimi novicami je prinesel »Slovenec« v ponedeljek notico »Velika nesreča...«, v kateri denuncira nekega sprevodnika. Škodovati hčerej kjer le morejo vsakomur, ki noče oboževati njih početje, pa tukaj ne bo šlo, ker slučajno niso bili sami. Price pojasnjujejo, zadevo sledete:

»Čuki« so se nadejali, da jim srečanje s »Sokolom« na škofjeloški postaji vendar pripomore do kakega skandala. Toda ko so uvideli, da se za nje od potujočega občinstva sploh nič ne zmeniti hotel, Sokol pa jih je zančevalno preziral, od jeze nekateri glavnici čukov niso znali, kako bi dali duška svoji nadostoti. Usoda je zadeva sprevodnika, ker drugega ni bilo. Ko se je namreč jezični Štefek z nekaterimi drugimi čuki utrjeval že varnega v železniškem vozlu, je pričel komedijo. Ščuval je svoje braće, naj tulijo skozi okna z njim vred »liberalna smrt«. Človek bi pričakoval, da bode takemu komandu vsaj en čuk pokorščino odrekel, a bilo je nasproto. Kakor se je pri ročaju po Škofji Loki kazala med Čuki nedisciplina, tako so na Štefovovo povelje čuki s podvojenim velenjem in poslušnostjo ubogali. Pričelo se je nepretrgano tuljenje skozi okna železniškega voza »liberalna smrt«. Sprevdnik je mirno opozoril izvajajoče čuke, da je večina potnikov v vlaku nasprotnega mišljajna in da zna priti do ekscesov, če bodo izvajali. Za to opozoritev moral je sprevodnik takoj slišati celo kopo ostrih besed in ko je prišel med vožnjo na to v želez. voz, da kontrolira vozne listke, žugal mu je Štefe med tuljenjem in razbijanjem ostalih »Čukov«, da mu bo že pokazal in poskrbel za to, da sprevodnik ne bodo več vozil. Sprevdniku se je videlo, da se med »Čuki« ne čuti varnega in je hitrih nog, očividno razburjanje zapustil voz, s pristavkom, da že 15 let vozi, pa s takimi ljudmi še ni imel ves čas svoje službe opraviti. O kakem psovanju s strani sprevodnika ni govoril. Opolnočni vlak iz Gorenjske ustavi po navadi v Ljubljani takoj pri početku kolodvorskoga poslopja. Tudi takrat je vlak tam ustavljen, vendar pa nekajko prej nego drugekrati, to pa radi tega, ker je pred njim na sosednjem tiru stal tržaški vlak z rdečimi svetilkami, kar znači, da ne sme drugi vlak tudi ne paralelno v njegovo bližino. Sprevdniku pač ni zameriti, najmanje pa podtkati zanemarjanja službe, ako je pri tem položaju bil mnenja, da sme občinstvo izstopiti. Ker pa je med tem tržaški vlak rdeče svetilke ostranil, pomaknil se je gorenjski vlak popolnoma počasi za distanco 2–3 vozove naprej. Ako je kdo pri tem kaj nepravilnega zakrivil, nosi krivdo osobje južne železnice, pred vsemi sprevodnik tržaškega vlaka, ki ni pravočasno odstranil rdečih svetilk. Sicer pa nevarnosti ni bilo najmanjše, ker vlak se je pomikal tako počasi, da se je komaj opazilo. »Čuki« so bili pač možno »adelanti«. Ljudje v takem položaju si upajo še sedaj denuncirati ubogega železniškega uslužbenca — pa ne bo šlo. — Bradašku se sicer ne čudimo ako se je znašal med to družbo, čudimo se pa nekaterim drugim, ki so vsaj svoj čas med uradništvom bili ugledni. Onega g. sprevodnika opozarjamo, da v slučaju, ako bi ga »Čuki« še kje drugje hoteli denuncirati, naj pride v naše uredništvo, da pozive za pričo, ki so mu na razpolago. Železniški upravi pa svetujemo, naj v bodoči nastavi za »Čuke« posebne paznike, ker sicer bodo vedno kake sitnosti s temi ljudmi.

»Za Nemce nemški sodnikov! Iz Građa nam piše 25. t. m. neki naročnik: V udovniku, ki ste ga priobčili v 169. številki »Slov. Naroda« o zahtevi »Grazer Tagblatta«, da se smejo med Nemci nastavljati samo nemški sodniki, tudi navajate, da se sklicuje »Grazer Tagblatt« v podporo svojega izvajanja na — Eulenburgovo pravdo, katera je pokazala, da se Nemci med sabo ne razumejo. Po tem dokazu je »Grazer Tagblatt« brez potrebe segel tako — daleč. Da imamo dosti bližje take izglede, pričaj nastopna reminisceanca. Svoje dni je služboval pri dejnelnem sodišču v Gradcu svetnik R., rodom Nemec s Češkega (Egerlander). Ta gospod dostikrat na razumel govorce gorenještajerskih kmetov, kmjetje pa njegove že celo ne, tako da se je primerno, da je neko kmetič ponizno prosil, naj gospod »gerichtshof« vendar — nemški govor! Iz te zatrege so si pomagali naposled na ta način, da je svetnik R. pri razpravah assistiral quasi za tolmača kolega, dejelnega sodišča svetnik G., mož slovenskega pokoljenja, ki je bil parožen na Gorenjem Štajerskem in je tamkaj tudi služboval dolgo vrsto let pri okrajnih sodiščih oziroma uradih. Svetnik G. je seveda razumel gorenještajerske kmiete in ti kmjetje njega, če bi bila pa usoda zanesla svetniku G. med »Egerländerje«, bi se mu bilo godilo »akurate« tak, kakor »Egerländerju« svetniku R. v — Gradcu. Ta spomin sem pogrel le zategadelj, da bi »Grazer Tagblatt« morebiti vendar izprevidel: »Wahrheit ist die — Ferne schweift — ?«

— Ferljalni kurz za nadaljnjo izobraževanje ljudskošolskih učiteljev v modernem risanju bo od 20. avgusta

do 10. septembra na tukajšnji pravnici in se ga bodo udeležili sledenje gg. in gospodične, ki jih je dolobil deželni šolski svet kranjski: s Kranjskega: Ivan Arnšek, učitelj v Leskovcu; Ivan Krenn, učitelj v Ljubljani; Josip Lampe, učitelj v Ovsišču; Josip Korošec, nadučitelj v Mošnjah; Rudolf Dostal, učitelj na gluhotnemnici v Ljubljani; Marija Perhah, učiteljica v Leskovcu; Marija Novak, učiteljica v Polhovem gradiču; Pavla Buhi in Josipina Krapš, učiteljica v Idriji; Marija Kraman, učiteljica v Št. Petru pri Novem mestu; Ema Schmidt in Mary, pomožna učiteljica v Ljubljani; izven Kranjske: Rajmund Pfeifer, učitelj v Strasburgu na Koroškem; Andrej Lothaller, strokovni učitelj v Riedu; Franc Vičegar, učitelj v Homboku pri Olomouci; Ivan Dušek, učitelj na drž. ljudski šoli v Pulju; Ivan Baierl, učitelj v Brandu na Češkem.

— Imenovanje. Ministrstvo za javna dela je imenovalo ravnatelja umetno - obrtne strokovne šole v Ljubljani g. Ivana Šubicu, za ravnatelja državnih obrtnih šol v VII. čin, razredu ad personam.

»Slovenec« je na tistih par besedih kontroverze, katere sem imel z nekim meni neznanim človekom v Škofji Loki, napisal dolgozvezno bavarijo; bodi mi dovoljeno povedati, kako se je v resnicu i godilo. Gostje na vrtu na Štemarjih smo videli, da se naenkrat mimo cesti v tenu drži kakih 10 parov telovadcev, za nimi otroci in odrasleni. Čez nekaj časa nato rečem našemu omiziju: Jaz sem pa le radoval, kaj se je zgodilo. Grem pogledat, stopim iz vrtu in rečem sam med seboj: »Ali je kakšna sova ušla, da se čuki tako pode?« V tistem hipu koraka neki kaplan mimo mene. Stopim še par korakov na cesto, od koder se je video na telovadni prostor, in vprašam tam stojec, ali se je kaj zgodilo. »Nagajajo,« je dejal eden. Priponil sem: »No, sem že misil, da hoté čuke na tepti.« (To so bile moje besede, kar pa »Slovenec« piše, nisem izustil). Nato se pa že razkrači neki možic pred menom: Kaj, kaj, o čukih govorite, še enkrat ponovite! Rečem mu, da sem le memil, da jih hote natepti, nato pa pristavi prej omenjeni kaplan: »Ja, saj je tudi rek: ali je kakšna sova ušla kali, da se so čuki tako vsuli.« »Da, to sem govoril sam seboj, sem dejal, če sem komu osebno kaj rekel, naj me prime.« Možicu, ki je pred menom kričal, pravim: Kdo pa ste sploh, da tu nad menoj kričate? Nato zahteva oni, da se mu predstavim. Ko mu ne dam odgovora, zadeče: »No, kot izobražen človek se vam bom pa jaz predstavil,« sname klobuk in dela priklone pred menom, imena pa ni povedal; ker se mi je že presmešno zdelo, mu obrnem hrbet z besedami: Pišite me v uho! Ko stopim par korakov nazaj proti vrtu, me nekdo prime zadaj za suknič in zahteva od mene ime. Jaz mu ne dam nobenega odgovora, sem popolnoma miren in ker si osebne prostosti po takih capinah ne dam kratiti, sežem po lahkom v torbico pod suknjičem po orložju, v tem pa je že nadčekar dal povelje, da se me ne sme prijeti. V tem hipu so si bili že tudi sami med seboj v laseh. Ko sem vimenil, da je zame komedije konec, se vrnem na vrt k svoji mizi; kmalu pa pride neka dama in pravi: Za božjo voljo, kaj pa ste jim naredili, sedaj se bodo pa sami med seboj streljali. Slišalo se je vpitje, kletve in video vsestransko suvanje in prerivanje. Ko je povedal še neki član našega omizija, da je dejal Štefe: To je dobro, da to ni bil kakšen Škofjeločan, ampak ljubljanski liberal, je bil smeh splošen; smejal sem se tudi jaz, da sem nehote s tistimi zase govorjenimi semešnimi pripombami tako čuve razdražil. Ante Pintar.

Ljubljanski Grad in slovenski vodljivajoči umetniki.

na Lucija Fabri, rojena v Milanu, vdova, in kadar ni bila na potovanju, je stanovala v Tunisu, kjer ima 10-letnega sina v vzgojevalnicu. Temu otroku je bila baje nad vse ljuba mati. Kot šansonetka je nastopala pod imenom »Lucie Fabina« in »Florence Fabre«. Pela je izključno francoski, ker ji italijančina ni gladko tekla, dasi je bila rojena Italijanka. Pred nekaj tedni je debutirala v restavrantu »Excelsior« v Barkovljah in prišla od tam k »Gambrinusu« na Acquedottu, kjer se je seznanila s Födranspergom. V začetku preteklega leta se mu je dala pregoriti, da se je preselila k njemu in prenesla tja vso svojo lastnino. Kakor se je zdaj dalo dognati, se je zločin izvršil v soboto opoldne med 11. in 12. uro. Ko je policija došla pred Födranspergo stanovanje, je bilo to zaprto in stanovalec ni bil doma. Ko je došel, je dejal, da je izgubil ključe od vrat, zato so stanovanje s silo odprli. Ko so našli v krovu posamezne dele umorjenke, Födransperg ni kazal nobenega razburjenja, ampak bil čisto miren, kot bi se ne bilo nič našlo. Preiskavo vodi preiskovalni sodnik sodni pristav dr. Hektor Poljanec. — Iz Trsta se poroča nadalje: Pri zasišanju, ki je prvo trajalo 6½ ur, je Födransperg skušal tajiti vsako direktno zvezo z umorom, vendar na razna vprašanja ni mogel dati zadovoljivih odgovorov. Včeraj zjutraj je policija izvršila novo hišno preiskavo pri njem in našla obtežujoč material za obdolžence. Policija je dognala, da je Födransperg razne predmete, ki so bili last šansonetke Fabri, skušal prodati pri starinarijih. Nekaj lepotičja in obleke je prodal. Širinjar, ki je to kupil, je prinesel na policijo. Födransperg je bil znan kot neznosen, silovit človek. V nobeni službi ni ostal in tudi službo diurnista pri Lloydu, kjer je bil nazadnje, je moral zaradi te svoje lastnosti zapustiti. Vedno je bil v denarnih stiskah. Pred par dnevi je imel z lastnico hiše, vodno Celičovo, preprič, baje ker je vzel k sebi šansonetko. Celič je zahtevala, da preneha razmerje s Fabrijevo. Födransperg je divjal od jeze, pomolil vodovi ogledalo pred obraz in zaklical: »Sem poglej, kako si grda!« Fabri je bila umorjena v soboto dopoldne. Sosedje so slišali, da je dejala: »Daj mi 200 goldinarjev, pa grem proč!« Nato je nastal prepir, klici na pomoč, naenkrat pa je postal vse tiho. Popoldne je bil morilec v neki bližnji gostilni miren, kot bi se ne bilo nič zgodilo. Kakor so dognali zdravnik, je bila Fabri usmrčena naravnost v sreči z bodalom, ki jo je prodrlo do hrbita. Smrt je nastopila takoj. Nato je morilec truplo razkosal. V to je rabil več ur. — O Födranspergovem pokolenju se poroča: Julij pl. Födransperg je potomec ljudljanskega kolena rodbine vitezov Födransperg. S člani rodbine, živečimi na Dunaju, je le v dalnjem sorodstvu, ker so ti potomci celovškega kolena. Pred šestimi leti je bil na Dunaju in prosil svoje ondotne sorodnike, da bi mu preskrbeli kako službo v kaki banki. Dobil jo je, a jo je kmalu pustil, češ, da je premajhna plača. Pozneje je bila zgubila po svetu. Bliznja njegova sorodnica, Matilda pl. Födranspergova, je dejala o njem, da ga je videla le pred 6. leti na Dunaju, a da ima obraz morilcev. Ko je bil Julij pl. Födransperg takrat na Dunaju, je hotel priti skrivaj v stanovanje svojih sorodnikov, da bi tam izvršil kako hudo delstvo. Dva postreška sta prinesla velik zaboj, češ, da je božično darilo. Oni so bili pa predvini, pa so odklonili darilo. Postreška sta pustila nato zaboj v veži. Drugo jutro so zaboj preiskali in videli, da je prazen, dočim sta ga prejšnji dan in imela postreška dosti nesti. Spoznali so, da je zaboj last Julija Födransperga, ki je drugi dan zbežal z Dunaja. — Kakor se nam popoldne sporoča, Födransperg vstraja pri svojem tajenju. Vse tajenje mu pa ne bo pomagalo nič, ker premnogu dokazov govori, da je on umoril Fabri. Priče so povedale, da so natanko slišale, ko je Fabri zavpila: Daj mi mojih 200 goldinarjev nazaj, ali te pa naznam policiji. Födransperg se je hotel po umoru peljati v Carigrad. Ker je bil nekdaj Lloydov uslužbenec, je prosil, da bi dobil polovičen vožni listek. V soboto popoldne in v nedeljo dopoldne je hodil prosit za tak listek, češ, da mora priti nemudoma v Carigrad, ker je dobil od tam brzjavko. Njegovi prešnji se ni ugodilo. Vsekakor je hotel Födransperg vzeti seboj razkosano truplo umorjenega in je pometač v morje. V stanovanju njegovem so našli velik nož, ves krvav, s katerim je divjak mesaril svojo mrtvo žrtev, po tleh in po steni so se pa zasledili sledovi krvi, dasi so bili izbrisani. Födransperg je v nedeljo naznani na policijskem komisarijatu, da mu je izginila Fabri, s katero je živel skupaj. Seveda takrat ni mislil, da bo njegovo hudo delstvo tako kmalu odkrito. Ko so potem našli v morju

odrezano glavo, šel jo je tudi on gledat v mrtvšnico, jo vprito uradnikov ogledoval od vseh strani, končno pa dejal: »Das ist nicht sie!«

Ker pišejo listi, da je Julij pl. Födransperg iz neke ljubljanske rodbine, kar smo tudi mi posneli in ker vsled tega javnost domneva, da je dotičnik v sorodu s tukajšnjim zdravnikom g. dr. Konstantinom pl. Födranspergom, smo se informirali na merodajnem mestu ter izvedeli, da nista ta dva v nobenem sorodu.

Otvoritev koče na Okrešlu. V kamniških planinah se bode v nedeljo, 2. avgusta t. l., otvorila zopet nova koča »Slovenskega planinskega društva«, in sicer na Okrešlu. Gotovo je vsakemu turistu, ki pozna količaj kamniške planine, znan, kje je Okrešelj. Okrešelj leži na Štajerskem v visočini 1375 m. Krasna planina, ki se razprostira v vzhodni višokih gora. Le tu pa tam stojiše kak mecesen in kaka smreka. Prejšnja leta je bilo drevja mnogo več, toda plaznice, ki pridero spomladki, ko se jame tajati sneg, s Turskega žleba in Savinskega sedla, zahtevajo vsako leto nekaj žrtev. In tako je število dreves od leta do leta manjše. Le ob planine proti vzhodni strani strme Mrzle gore in proti Logarjevi dolini je še precej gozdovito. Diven je pogled z Okrešlja na Mrzlo goro, Savinsko sedlo, Rinka, Turski žleb, Tursko goro, Brano, Kamniško sedlo, Planjava, Škarje, Ojstrico in Kriško. Krasno se vidi pot, ki vodi v Turski žleb. Par minut pod Okrešljem izvira Savinja, ki teče po velikih skalnih navzdol v Logarjevo dolino. Ako se gre po potu z Okrešlja v Logarjevo dolino, se čuje po četrturnem potu hoda močno šumenje. In ne dolgo na to se ti odpre krasen prizor. Z visoke temno-rjave stene valovi Savinja navzdol. Voda se razprši v tisoč kapljic predno pada na tal. Zjutraj se vidi v slapu krasno mavričko. Zanimivo je gledati slap ob vetrui, ki se igra z vodenim curkom in ga zanaša enkrat na levo, enkrat na desno. Slap je znan pod imenom »Slap pod Rinko«. Dohod na Okrešelj ni težaven. S Štajerskega se pride skozi Logarjevo dolino, s Kranjskega čez Kamniško sedlo. Nova koča, ki se bode zvala po za kamniške planine velezaslužen turistu profesorju dr. Johannes Frischaufu »Frischaufov dom«. Koča je sezidana bolj na vzvišenem kraju, in sicer na desnem robu, ko došpre na Okrešelj. Polovico koče je zidane iz trdega kamna, polovico je zbitje iz močnih mesečnovih debel. Zunaj je obita z deskami. Streha je krita z deščicami. Koča je enonadstropna in ima poleg velikega prostora v pritličju, tako lepo podstrešje. Okna so srednje velikosti. Proti vetrui in plaznom je dovolj zavarovana. Pred kogo bo narejen sčasoma tudi vrt s planinskimi cvetkami. Poleg »Frischaufov doma« je na planini par pastirskih koč in koča nemškega planinskega društva, ki je sedaj samo provizorično zbita iz hlodov prejšnje koče. Znano je, da je predlansko zimo vzel plaz, ki je pridrvel iz Turskega žleba, kateremu se je pridružil tudi oni s Savinskega sedla, nemško kočo in jo popolnoma uničil in odnesel vse skupaj, razen par žimnic in nekaj hišne oprave in posode, ki so jo imeli v koči. Z Okrešlja se napravi lahko krasne ture, ki niso predolge in ne prenarepane. Na Mrzlo goro se pride v 3½ urah. Skozi Mrzli dol v Turski žleb včieri in pol in dalje na Skuto v dveh urah, oziroma na levo stran na Tursko goro v 1 uri. Na Kamniško sedlo vodi krasna pot, katero je zgradilo »Slovensko planinsko društvo«. Tudi do Češke koče se pride čez Savinsko sedlo in skozi Žreljo. Flora je na Okrešlju jako lepa. V zeleni trati je vse polno planinskih cvetlic razne barve. Osobito gričovnik (Rhododendron) je lep, ki ima velike temno-rdeče cvete. Na zelenih vzhodnih strani Mrzle gore se dober najkrasnejše planinke. Opozarjam torej vse slovenske turiste in turistinje, osobito one v Kamniku in v Ljubljani, da pridejo 2. avgusta k otvoritvi koče na Okrešlju. Polnoštivalno se moramo udeležiti tudi dan slavlja te koče, ki je sedaj ena najlepših in največjih koč »Slovenskega planinskega društva«, ki je napravilo s tem turistom veliko uslugo. Upajmo, da nam pridobi ta koča zopet nove obiskovalcev kamniških planin, katere so še vedno bolj malo obiskovane.

Gorski. **Slovenski planinci pozori** K otvoritvi »Frischaufov doma« smo prejeli od »Slovenskega planinskega društva« še nastopni oklic. V nedeljo, dne 2. avgusta, otvorja savinjska podružnica »Slovenskega planinskega društva« slovensko svoj novozgrajeni Frischaufov dom na Okrešlju. Čast »Slovenskega planinskega društva« zahteva, da se udeleži te otvoritve kar največ slovenskih turistov, da se izkaže priznanje neumorno delujoči podružnici za to novo stavbo, ki je

najlepša planinska koča v Savinjskih planinah, in da se dostenjo prosli tudi spomin prve pospeševalatelja turistike v Savinjskih planinah profesorja J. Frischaufa. Frischaufov dom je enonadstropna prostorna hiša in bo opremljena skoraj enako kakor Aljažev dom v Vratih. Nova koča stoji na najlepši planini v Savinjskih Alpah, na prijasnem Okrešlju, kjer dosedaj »Slovensko planinsko društvo« ni imelo primerne postojanke. Proslavimo torej na dan otvoritve kot časten dan slovenskega planinstva! Tudi osrednje društvo priredi k otvoritvi skupen izlet in se bodo posebno po otvoriti aranžirale ture z Okrešlja na Skuto, odnosno čez Planjavo in Ojstrico v Kamnik. Potuje se na Okrešelj najbolje tako, da odidejo turisti iz Ljubljane v soboto z jutranjim kamniškim vlakom ter prenoče Kamniški koči, odkoder se pride na Okrešelj v približno poldrugi uri po zanimivem, a popolnoma varnem novem potu. Otvoritvena slavnost se pridne v nedeljo dopoldne od 10. do 11. ure. O srednji odbor.

Tekla nezreča. IV. Savnič, 40leten dinar pri električnem tramvaju na Opčinah, je padel z nekega droga ob železniškem tiru in dobil težke poškodbe na glavi. Tudi so se mu pretresli možgani.

Volitev župana v Sežani. V nedeljo popoldne se je konstituiral novoizvoljeni občinski zastop. Županom je bil izvoljen g. Fr. Stolfa, trgovec v Sežani.

Kužna bolezzen med praščiči. V Istri, zlasti v puljskem okraju se je pojavila med praščiči kužna bolezzen. Iz raznih vasi prihajajo poročila, da je poginilo že mnogo praščičev.

Cerkveni rop. V noči od 23. na 24. t. m. so v cerkev v Laboriki pri Puli vdrli tatovi. Vlomili so cerkvna vrata ter so potem v zakrstiji poiskali ključek shrambe cerkvenega posoda, ki so ga tudi našli. Tatje so odnesli pozlačeno srebrno monštranco vredno 500 do 600 kron ter so potem zbežali. Čudno je, da so ločovi druge dragocene predmete, ki so se nahajali v shrambi, pustili nedotaknjene. Tako je bil med drugim v shrambi dragocen keh, vreden 2000 kron. Najbrž so tatje slišali kak ropot in zato hitro odnesli pete. Tatovo je cerkvenik opazil že le zjutraj.

Delavske bračne društvo v Idriji priredi dne 2. avgusta na vrtu br. Jana Grudca v velik ljudski koncert. Izmed osmih točk, ki jih proizvaja orkester, omenjam le lepotupri iz Wagnerjevega »Tannhäuserja«, Legenderjevo koncertno polko za flauto z orkestrom, Straussov valček iz operete »Valčkov sen« in prekrasne Dvočakove »Slovenske plese« št. 8. Društveni moški zbor nastopi z efektno F. S. Vilharjevo »Bojno pjesmo« in ljubkim J. Pavčevim zborom »Imel sem ljubi dve«. Mešan zbor pa zapoje I. Bartlove »Oj planine«, že zdavnava pozabljen zbor, ki je sicer starega kopita, pa je vreden, da se poje vsled krasnega tenorovega sola v sredini, dalje Nedvđovo »Našo zvezdo« in N. Slavjanske »Bolgarske pesmi«, ki bodo za Idrijo nekaj novega in gotovo bodo občinstvu najbolj ugajale. Kot solistinja nastopi v dveh točkah gdč. Anica Šinkovec ter po pesem »Zaljubil se je vrabeč« in »Čvetočih dekljic prsi bele« iz »Rokovnjake« z orkestrom. Po pripravah sodeč, pričakujemo, da koncert najlepše uspe in želimo, da se ga naše občinstvo iz vseh slojev vdeleži v kar največjem številu.

Iz Logatca. Veselica, katero je nameravalo prideti prostovoljno ga silno društvo v Dolenjem Logatcu, dne 2. avgusta v proslavo 60letnega vladanja cesarja in 30letnega društvenega obstanka, se je morala vsled nepričakovanih zaprek preložiti na 30. avgusta.

Z možnarji so streličali v Batutah na Goriškem v nedeljo. 27letni Rudolf Vetrin je prišel, kar je eksplodiral ter mu strašno razdejalo desno roko. Zdravi se v goriska.

V Postojni prirede staro bojevniki in dosluženi vojaki dne 2. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih »Narodnega hotela« v Postojni radi proslave 60letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I. javen shod. Ker staro in dosluženo vojaštvo ne praznuje to slavnosti 9. avgusta, kar je bilo prvotno objavljeno, temveč 22. in 23. avgusta t. l., se k temu shodu vabijo vsi bojevniki in dosluženi vojaki, da se dogovore, kako bodo dosluženo vojaštvo celega okraja popolnoma v vojaškem smislu to slavnost praznovalo. Vse priprave in sporazumljenje z višjimi vojaškimi oblasti, je v najlepšem tiru, torej vsi glavo pokonci in naj ne izostane temu shodu kdor je smodnik duhal.

Slovenskemu in slovenskemu časnikarstvu Pred 5 meseci smo osnovali tukaj delavske organizacije, da moralno in nacionalno rešimo od tujih strupenih vplivov naš delavski

svet in da ga zdravega ohranimo na duši in telesu za svoje družine in za našo domovino. — Uspehi, ki smo jih imeli v tem kratkem času, pričajo, da je bila naša pot srečno izbrana in naše delovanje pošteno. Poslednjih dni odprli smo tudi društveno čitalnico. Ker so naša sredstva skromna, a nam od vseh strani prihaja mnogo in mnogo zahtev in preženj za pomoč, obrača se podpisano predstavstvo na naše časnikarstvo z vlijadno prošnjo, da bi nam ono, če že ne zastonj, pa vsaj po najnižji ceni pošljajo svoje liste. — Tudi rodiljube, ki imajo kakih knjig odveč, prosimo, da jih nam pošljemo, da si tudi naš delavec privošči po težki dnevnici borbi nekolične duševne hrane. — Pula, 22. julija 1908. Predstavstvo Narodne delavske organizacije.

Sekolski dom v Žireh je že pod streho. Lepa stavba napravljena sredi prostrane Žirovske doline kaj mogočen vtisk. Stavba je 24 m dolga in 12 m široka, zidana iz kamna in deloma iz opeke ter je krita z eternitom. Glavni vhod je s ceste in je v pritličju na levi strani veže odborova odnosno vaditeljskega zborna soba, na desni pa garderobera za telovadce in stopnišče na galerijo. Iz veže je naravnost vhod v telovadno dvorano, ki je 16 m dolga in 10 m široka. Na zadnji strani zgradbe je mal prizidek, ki bo služil kot garderobera o priliki dramatičnih predstav v »Sokolskem domu«. Zgradba bo veljala okrog 14 000 K. »Sokolski dom« je zelo praktično zgrajen in bo gotovo ustrezal svojemu lepemu namenu v vsakem oziru. Da se bo mogla ponosati Žirovska dolina s prvim »Sokolskim domom« na Slovenskem, se je zahvaliti pred vsem posestnicam Ani Grudnovi in Mariji Likarjevi z Jeličnega vrha ter Frančiški Demšarjevi iz Stare vasi, ki so brezplačno darovali stavbi prostor, vzgledno požrtvovalnosti žirovskih narodnih krogov in sicer slovenskih rodoljubov, ki so prispevali za zgradbo, nič manj pa tudi izredni delavnostni vrležki žirovskega »Sokola«, ki si je pridobil ravno vsled svojega marljivega in vztrajnega delovanja obče simpatije pri vsem samostojno mislečem domačem prebivalstvu pa tudi sicer na Slovenskem. Zgradbo »Sokolskega doma« si je Sokol res postavil svoje lastno ognjišče, ali naložil tudi velikansko bremo, katero naj mu zlajajo slovenski rodoljubi z delavnimi prispevkvi. Posebno se prisijo oni prijatelji žirovskega Sokola, ki so obljubili denarno pomoč, naj mu sedaj blagovolijo nakazati svoje delarne prispevke. Zgradba bo koncem prihodnjega meseca popolnoma dokončana in se »Sokolski dom« otvorí s primerno slavnostjo.

Tri osebe v smrtni nevarnosti. V kopalnišču pred vilo Prandi v Grinjanu pri Trstu bi bile predvječrajšnjim kmalu utonile tri osebe. Neki graški fant in neki nekolič starejši Tržačan sta skupaj skočila v vodo. Prišla sta pa v globok kraj, kjer sta se skoraj jela potapljati. Šutkinja, ki je pazila na prvega, je zakričala na pomoč. Ko je mati Tržačanova videla nevarnost, je skočila vso napravljena v vodo, a ni prišla deleč, ker je vsled razburjenja omedela. Tu je neki učitelj, ki se je ondi kopal, skočil v vodo in prinesel na suho vse tri, ki bi bili sicer utonili. Utrudil se je pri tem toliko, da je moral v posteljo. Oni trije so si kmalu opomogli.

Za desno roko je prijet stroj v solkanski papirnici 19letnega Josipa Dobrotovo, pristojnega v Ljubljano, ter mu jo zvili in ranili, da je vselej točno ob pol 9. zvečer.

Ubegli solar. Te dni je Grada pogbenil od svojih staršev 13 letnega učenca II. razreda meščanske šole Henrika Heila. Ko je prišel na Jesenic, ga je orožnik prijet in oddal občinsku uradu, odkoder so ga priveli v Ljubljano. Tukaj deček čaka, da pride ponj njegov oče.

Prijatelj plesa se sme po vse pravici imenovati Fran Cerar iz Brezja v kamniškem okraju. Ko je včeraj popoldne nekolič mero pogledal v kozarc, si ni mogel kaj, da bi te sreče ne pokazal javnosti. Ker so mu bile gostilniške sobe preozke, šel je v Krojaške ulice, in tam začel vriskati in peti. Radost je bila tako velika, da je začel naposled na »svojo vižo« plesati razne polke in čardaže. Ker mu je bila pa tudi ta ulica preozka, se je privrzel na Mestni trg in tam s svojo akrobatično zabavo občinstvo. A smola! Policija, ki menda res nima pojma za tako »umetnost«, mu je skazila še to »nedolžno« veselje, ter ga tirala v špehovko, ki Cerarju ni neznana, in ga tam tako dolgo pustila, da si je svoje utrujene noge odpočil in se tako zopet pripravil za novo predstavo.

"Društvena godba Ljubljanska" koncertuje jutri zvečer 30. t. m. na vrhu kolodvorske restavracije Jos. Schrey pod osebnim vodstvom g. kapelnika Vlada Talicha. Zatok ob 8. zvečer. — Vstopnina 40 vinarjev.

Drobne novice.

Umor v vlaku. V vlaku Vilna-Dünaburg sta dva kozaka umorila in oropala neko fiskalno rodbino. Po izvršenem činu sta na postaji Svenčjan zapustila vlak in pobegnila. Ovadil jih je neki nemški potnik.

Tajfun. Grozen vihar, imenovan tajfun je v Honkongu razdeljal več hiš. Ubitih je na stotine ljudi. Med viharjem se je potopil parnik "Lohing". Uttonilo je 300 oseb.

Slepstvo. Policija v Pragi je včeraj artovala denarnega agenta Friderika Siegla, ki je razne stranke opeharil za 300 000 kron.

Borba med kmeti in orožniki. Pri Udini na Hrvaskem so orožniki hoteli kmete pregnati s pašnika, ki so si ga prilastili. Kmetje so navalili na orožnike, ki so bili pri morani streljeni. Dve osebi sta bili ubiti, pet pa težko ranjenih.

Bogat lov. Pri Splitu so pretekli tedeni ulovili 7000 kg morskih potrvi. Tudi lov sardel je bil izredno bogat. Cene teh rib, ki so dosegli znašale 1 do 2 kroni, so padle na 60 do 70 vinarjev.

Razne stvari.

* Usmrčenje Grete Beier. Kakor že omenjeno, usmrtili so pretekli teden v Freibergu na Saksonskem Greto Beier z gilotino, ker je svojega zaročence Presslerja ustrelila, da bi se potem s podtaknjenim testamentom polaštila njegovega ogromnega premoženja. Pri usmrčenju je bilo navzočih nad 200 oseb. O usmrčenju se poročajo naslednje podrobnosti: Gilotina stoji na prostoru, ki je od treh strani flankiran od sodnega poslopja. Okna tega so zagrnjena z debelimi zagrinjali. Par minut pred polu 7. prideta deželnosodni svetnik Rudert z dvema prisednikoma ter državnimi pravdnik z jetniškim zdravnikom. Ob polu 7. se odpre vrata ječe. Počasi se prikaže mrtvaški spred. Najprej gre uradnik, potem Greta Beier, na levi duhovnik Schmied, na desni zagovornik odvetnik dr. Knoll. Greta Beier je majhna. Krvnik Brand je zato preje dal podložiti klečalo gilotine. Greta Beier ima priprosto črno obleko z izrezanim vratom. Videti je pripravljen, kaj se ima z njo zgoditi. Bleda je. Pred sodnikom obstane spred. Državni pravnik naznani bledega obraza, da se kralj ni poslužil pravice v pomilostivosti. Nato izroči Greto Beier krvniku. Noben glas ne pride raznjenih ustnic. Mirno se da privezati. Končno se deska prekučene in potegne pod sekiro. Glasno zakliče Greta Beier: »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo! Drugikrat se beseda »oče«, ker je hotela vsklik ponoviti, ne sliši več. Poteglij na vrvici, in močan udarec razloči glavo od telesa, ki obleži brez vsakega miglaja. Sodni sluga hiti k telefonu naznanit justičnemu ministru v Draždane, da se je sodba izvršila. Brez glasu zapusti množica kraj groznega prizora. Vse dejanje je trajalo vsega skupaj tri minute. Zadnje usmrčenje na Saksonskem je bilo pred desetimi leti. Krvnik Brand, ki je sicer kmet, je star, suh možiček. Dan pred usmrčenjem je bila pri Greta Beier mati do 4. popoldne. Zvečer so spustili k njej brata umorjenega Presslerja. Tudi pozneje je bila mati še enkrat pri hčeri. Truplo usmrčenke so prepeljali v Draždane, kjer je pokopljeno na strani očeta.

* Zavarovanje proti stenicam. Nasmehnemo se dandanes, ko slišimo, da so naši pradedje, predno so šli na popotovanje, napravljali oporočno; danes daš svoje dragi življenje zavarovati, če imas pa veliko veselje do zavarovanja, pa greš lahko še bolj v podrobnosti. Kako je zavarovalništvo dandanes razvito, prepričal se je pred kratkim neki gost v hotelu blizu Lausane. Ko je tam spal, je uvidel proti jutru, da so ga vso noč grizle prave stenice. Ogorčeno se je pritožil pri lastniku hotela. »Čudno se mi zdi to, gospod«, odvrnil je ta, »toda jaz sem seveda zavarovan.« »Zavarovani? Proti čemu?« »Proti čemu? Proti stenicam!« Tako je gost zvedel, da je v Švici zavarovalna družba proti stenicam, ki proti letni premiji gostilničarjem ravno tako plača postelje, ki jih napadejo stenice, kakor če bi jih ogenj poškodoval. Če potnik dokaže, da so mu te živalice kalile nočni počitek, plača manjšo prenočino, gostilničar pa dobi izplačano zavarovalino.

* Kakšno pokrivalo naj nosimo poleti? Seveda tako, da je jako lahko in pri tem zračno. Niso vsa pokrivala, ki odgovarjajo temu pogoju. Ne kaže angleška trgovina s klobukom si je stekla s tem zaslugo, da je dala izve-

sti natančne preiskave, kateri klobuki so za vroče poletne/dni najbolj priporočljivi. Preiskave so izvajali na ta način, da so dejali majhne toplomere noter v različna pokrivala in so pustili normalnega, zdravega človeka, da se je izprehal z njimi po četr ure na soncu. Rezultat je bil presenetljiv: zmagal je panamski slaminik, pod njim je bilo samo 25 stopinj Celzija. Visok slaminik, po sredi utisnen, je kazal 26 stopinj, plospaten, trd slaminik 27 stopinj, cilinder 31¹/₂, navaden trd klobuk 33 in športna čepica celo 36¹/₂ stopinje toplotne!

* Grozno hudodelstvo v nunske samostane. »Lokalanzeiger« poroča iz San Remo: Oblasti so uvedle preiskave v nunske samostane v italijanskem kraju Gerace. Nune so bile izgnane iz Francije. Dognalo se je, da je od 144 najdenčkov, ki so jih nune sprejele preteklo leto v svoje »zavetišče«, vsled lakote umrlo 143 otrok! Prelivalstvo, ki je te parasitne redilo, misleč, da podpira res usmiljene ženske, je do skrajnosti ogorec nad tolikimi hudodelstvimi.

* V 40 dneh okrog zemlje. Angleški polkovnik Burnley-Campbell, vreden rojak onega Fogga, ki je po Jules Verneju postal nesmrten, je rabil za potopovanje okrog zemlje samo 40 dni. Šel je po naslednji poti: od Liverpoola v Quebec sedem dni z ladjo po morju, od Quebeca v Vancouver tri dni in 12 ur po železnici, iz Vancouvera v Yokahamo 12 dni po morju, iz Yokahame v Tsurugaok (skozi Japonsko) en dan z železnico, iz Tsurugaoka v Vladivostok dva dni po morju, iz Vladivostoka v Moskvo enajst dni in 12 ur po železnici, iz Moskve v Ostende dva dni in dvanajst ur po železnici. Še isti dan je dospel »Globe Galopper« iz Ostendija v Dover. Najbolj zanimivo pri tej vožnji je, da polkovnik ni zamudil nobene zvezne vlakov in parnikov. Upati je, da bodo v prihodnjih letih rivali simpatičnega Fogga še preje dospeli okrog zemlje. Ko bo leta 1921 400letnica smrti Magelhaensa, slovenskega obhodnika zemlje, bo mogoče priti že najbrž v enem mesecu okrog sveta. Čez atlantski ocean se bo prišlo v 4¹/₂ dneh s takozanimi »oceanskimi veterimi psi«, ki preplovejo 25 morskih milij na uro; v Ameriki bo druga transkanadska železnica, ki se gradi, vožnjo po suhem znatno skrajšala; ravno tako bo krajša vožnja vsled proge, ki bo vezala transmandžursko železnico s fusanskim zalinom. Končno bodo v kratkem vlaki transsibirske železnice tekli veliko hitrejše od sedaj.

* »Čudezna ozdravljenja« v Ljudu. (Goljufija razkrita). V nekem od papeža potrjenem Bertrinovem spisu, ki ga klerikale že nekaj let razširajo v številnih izdajah, je natančno opisano čudežno ozdravljenje gospe Rouchel iz Metza, ki je bila deset let bolna na raku na obrazu. Mnogo zdravnikov, predvsem dr. Ernst iz Metza, se tam navaja kot priče, da se je ozdravljenje izvršilo na način, ki ga ni mogoče razložiti naravnim potom. Na strani 296. čitamo doslovno: »Dve starci in globoki razjadi sta izginoli mahoma in trenotoma so na novo nastale gorenja koža, mišice in žile, ki so v eni sekundi (!) nadomestile skvarjeno meso in se spojile z ostalimi deli. To je jasno, določno, neutajljivo dejstvo. Da ali ne, ali je naravna, fizična ali moralna sila, ki je kdaj učinkila tako čudezen uspeh? To je bistvo vprašanja, ki se mu ni izogibati s splošnimi frazami, s podmenami, z opozarjanjem na temno prihodnost itd.« — Fotografija ozdravljenke in fotografični posnetek one strani v njenem molitveniku, na katero je bila pri nenadnem ozdravljenju padla krvava obvezna, ilustrujejo to opisovanje. — K temu pa dostavlja dr. Teodor Engert, urednik od kataliških duhovnikov izdajanje lista »Das zwanzigste Jahrhundert«, Organ für fortschritlichen Katholizismus (Dvajseto stoletje, glasilo na prednega katoličanstva) v štev. 28. preteklega meseca tole: »Ce poizvedujemo po Metzu o slučaju gospe Rouchel, izvemo, da gospa Rouchel še danes živi in da je že osemnajst let na raku na obrazu bolna, da je njen trenotno stanje vsega obžalovanja vredno in da na vseh svojih treh romarskih potovanjih v Lurd niti enkrat ni ozdravila. Nadalje izvemo, da je metško zdravniško društvo dr. Ernsta, ki je omenjeno čudežno ozdravljenje uradno potrdil, poklicalo na odgovor in da je dr. Ernst v soglasju z drugimi zdravniki javno izjavil, da se ni bilo zgodi, nikakšno ozdravljenje in da se da vse, kar se je bilo zgodilo, razložiti naravnim potom. Tretjič čujemo, da je dr. Boissarie, načelnik pisarne, v kateri se potrjujejo v Lurdu dogoviri se čudeži, bil o prilikl zborovanja tega zdravniškega društva v Metzu prisiljen, odpovedati se svoji razlagi o ozdravljenju raka gospe Rouchel. Dr. Boissarie je obsojen in z njim je obsojeno vse

zagovarjanje lurskih čudežev; kajti cerkvene oblasti so se opirale ravno na njegovo pričevanje. Peyramale, praganjani župnik lurski, ki ni hotel verovati padavnični Bernadette, bo končno dospel do pravice.« — Tako piše katoliški list in svari katoličane, da naj s svojimi romarskimi pohodi nikar ne nosijo velikanskih vst denarja na Francosko. Tudi se obrača do duhovništva, da naj vendar že naredi konec tem nezdravim razmeram. Pomagalo vse to seveda ne bude; kajti brošure z lažnimi zdravniškimi izpričevali se bodo razširjale v prid klerikalizmu slej kot prej.

* Zdrav poklic. Francoski »Figaro« prihaja na podlagi majhne štatistike do trditve, da je pisateljski poklic jako zdrav posel in da je pisatelj romanov, pesnikovanje itd. dobro sredstvo za podaljašnje življence. Pariško pisateljsko društvo šteje namreč med svojimi člani vrsto starovjeških gospodov, o katerih pisateljski slavi seveda tudi današnja generacija Francije ne ve več dosti. Tu je najprvo Francois Fertinault, ki steje 95 let. Feliks Nadae je rojen leta 1820. Jules Breynat in Ernest Faroudier leta 1821. Armand Lafont in Frédéric Passy leta 1822. Sledi še štirje drugi člani, ki so rojeni leta 1842. Iz teh visokih starostnih številk sklepa pariški list na odločno ohranjajoče učinkovanje pisateljskega delovanja. (Za slovenske pisatelje je pa ne more veljati, ker le preveč stradajo...).

* Največja draginja. Od vseh strani se čujejo pritožbe o silni draginji, ki je vzlivala po vsem svetu. Sklicujejo se ankete in delajo se razni koraki, kako bi se življenje počenilo. Pariški list »Eléair« je pozval svoje čitatelje, da se izjavijo o tem važnem vprašanju. Izjave so dohajale več dni. Uredništvo je na temelju došlih izjav prišlo do zaključka, da je bila na Francoskem doba, ko je bila draginja še večja, skoraj neverjetna. To je bilo za časa francoske revolucije leta 1791., ko so bile cene bajeslovne. Cena paru čevljev je poškodila od 5 na 200 frankov; navadni klobuk od 14 na 500 frankov. Leta 1798. je bilo še slabše. Za prenos enostavnega paketa se je plačalo 300 frankov. Za navadno vožnjo v kočiji se je dajalo po 500 frankov. Seveda je treba temu pripomniti, da je bila tedaj na Francoskem velika denarna kriza in da se omemjene vsote plačevali v takozvanih »asignatih«, ki so bili tedaj že izgubili svojo veljavo.

Ljubljanski grad v bengaličnem ognju.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vest o padcu barona Raucha.

Zagreb 29. julija. Vest, da bo baron Rauch sred meseca septembra primoran odstopiti in da bo njegovim naslednikom imenovan grof Miroslav Kulmer, v tukajšnjih političnih krogih ne verujejo. Res je sicer, da je stališče barona Raucha zelo omajano, vendar pa se ni nadejati, da bi Rauch padel preje, dokler se vsaj deloma ne doseže sporazumljivje med Hrvati in madžarsko vladno. Takisto pa je tudi popolnoma izključeno, da bi grof Kulmer prevzel bansko dostojaštvo, dokler niso dane garancije, da se določila železničarska pragmatika prekličejo.

Sultanova prizega na ustavo.

Carigrad 29. julija. Šejk ül Islam je poklical včeraj k sebi člane madžarskega odbora in jim v navzočnosti velike množice ljudi povedal, da ga je sultan povabil k sebi in mu rekel: Vzprido ovacij ljudstva si ne morem kaj, da bi ne izrazil svoje radosti in velikega zadostenja ob izrazih zvestobe in vdanosti svojih podanikov. Prisegam, da bom ustavo, ki sem jo podelil, izvedel do zadnje črke. Sprotičo to narodu, da bo odstranjen vsak dvom.

Sola vodiljajočih umetnikov na Moravskem.

Brno 29. julija. Moravski češki umetniki so imeli pod predsedstvom slikarja Urpke shod, na katerem so sprejeli rezolucijo, ki zahteva ustanovitev posebne češke šole v podobljajočih umetnikov na Moravskem. Shoda se je udeležila več uglednih politikov in poslancev.

Strela ubila 3 osebe.

Pízen 29. julija. Silna nevihta z gromom in bliskom je napravila tu mnogo škode. Med nevihto je strela ubila tri osebe.

Žrtve tajfuna.

Singapur 29. julija. Silni tajfun, ki je razsajal v Honkongu in okolici, je zahteval ogromno človeške žrtve. Strošilo vseh žrtv znaša nad 2000 oseb.

Slovenci, kupujte vžgalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mlačega zdravila, katero se dà tako mnogostransko porabit, nego »Mollo-vo francosko aganje in sol«, ki je tako bolesti utruje, ako se nameže s njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mizice in žive kreplino in je zatorej dobro, da se priliva kopilim. Steklonica K 190. Po postrem povzeti posila to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik DUNAJ, Tschlauben 9. V salogah po dželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, za namovanje z varnostno »natko in podpisom«.

6 55 - 10

Dr. J. Z. zborodravnik, Moravska Štvrta. Natančno in temeljito sem preuskrisu Vašo ustno vodo in Vaš zobni pršek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih pršakov se nahaja veliko, toda v resničnosti dobro. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušnja in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In to je: »Seydl«.

Upravnemu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Slav. Izobraževalno društvo v Senožečah 7/22 K, povodom odhoda g. Vrtačeh Topliski kvartopirci in kibici 12 K. — Gosp. Ivan Polšak, blagajnik v Siverici 25 krov, katero so nabrali gg. kolegi umrlaga gosp. Adolfa Kopriša mesto vencu na njegov grob. G. M. Pasetzky v Mokronogu 680 K, katere je nabral g. Ant. Jurčič o priliki občega zboru mokronoške podružnice. — G. Vinko Borštnar 3 K, kot skupilo na nabranje odrezke smotk. — Skupaj 54 02 K. — Srčna hvala!

7. 1908.

Srednja včerajšnja temperatura 223 norm. 19°. Padavina v 24 urah 0 mm.

7. 1908.

Srednja včerajšnja temperatura 223 norm. 19°. Padavina v 24 urah 0 mm.

7. 1908.

Srednja včerajšnja temperatura 223 norm. 19°. Padavina v 24 urah 0 mm.

7. 1908.

Srednja včerajšnja temperatura 223 norm. 19°. Padavina v 24 urah 0 mm.

7. 1908.

Srednja včerajšnja temperatura 223 norm. 19°. Padavina v 24 urah 0 mm.

7. 1908.

Sred

Učenec

je dobre hiše se sprejme v trgovino
z mešanim blagom Fr. X. Aumann
sin v Krškem.

Vodovodi

Kanalizacije, kopališke naprave

Inženir - hidrotekt

Konrad Lachnik, Ljubljana

5664-79

Projekti in izvršitev pri domaći
specialni tvrdki
(tehn. zvez. mnenja ob poveritvi
gradbe za stoni).

**blagajničarka
ali prodajalka**

službe gospica, ki je izurjena
v tej stroki.

Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Ostanki.

P. n. gg trgovcem pošiljava bale po 50
metrov raznih krotonovih, batistovih, ze-
tirovih 3-10 metrov dolgi stalnovarnih
ostankov po K 24. franko po postavju.

Taussig & Loukotka

Praga, Vaclavské nám. 53.

**Komptoristinja
s prakso in spreten
trgov. pomočnik**

zmožna obeh deželnih jezikov, se
iščeta za tukajšnjo galerijsko tr-
govino.

Več v upravnosti „Slo. Naroda“.

Kavarna, Ilirija

v Ljubljani,
3 minute od Južnega kolodvora

je vsak dan 2346

VSO NOČ odprta.

Zaradi preselitev se bo
v soboto, 1. avgusta dopoldne
prostovoljno prodajalo več

posteli

in drugo

sobno pohištvo

v hotelu Graizer, na Dunajski cesti
štev. 32, 2603

NIGRIN

najboljše mazilo za čevlje

daje najlepši blesk in ohranja usnje stanovitno
NIGRIN je zdravstvenega stališča
toplo priporočati, ker NIGRIN usnja tudi ob
neprestani rabi ne zapre neprodušno, torej
ne zabranjuje izhlapevanja nog. 809-22

Naprodaj povsed.

St. Farnolendt, Dunaj, c. in kr. dvor. dobavitelj.

KINEMATOGRAPH

The Royal Wonder Bio

The greatest Bio-Theater of the
world. 2607

Danes, 29. in jutri, 30. julija
velika

predstava

U Littermannovem drevoredu
Vsake tri dni nov spored.

Izvleček iz sporeda:

Potovanje po severu. — Umetniške točke
iz Bio-Varieté: 1. Plesni prešič. 2. Ženski
nakinjati za lase. (V barvah.) 3. Orla s svojimi
psi. Vragove hčere. (V barvah.) — Zvesti
kemi. Dramatični prizor v vec slikah.
Ženski pokar. Zgodovinska sodna drama
— Veseli vsakdanosti. Matuli. (V
barvah.) — Gedeni bog. (V barvah.)

Vseki dan predstava.

Začetek po 8. uri zvečer. — Ob
nodeljah in prazničnih tudi popo-
dne ob 4. uri.

Cene: Loža za 4 osebe 8 K; fotelj 1:60 K;
I. prostor 1:20 K; II. prostor 50 vin.;
III. prostor 20 v.; IV. prostor 10 v.

L. Geni
ravnatelj.

M. Gujuric
poslovodja.

Zanesljivoga in spremnega

delovodijo

sprejme v jeseni

tovarna za glinske izdelke

(opekarne) 2374 4

v Račju.

Ponudbe s spričevali usposoblje-

nosti do konca avgusta 1908

dr. R. Pipuš v Mariboru.

Due hiši

za glavnem trgu v Spodnji Ščitni,
zrazen cerkev, sta takoj napredaj.
V hišah, ki se dobro obrestujeta, se
nahaja več stanovanj. Prodaja se tudi
že parcelirani stavbi

prostor

za 30 lepih hiš. 2598-2

Kupci naj se obračajo pismeno

na Jos. Seldia v Spodnji Ščitni.

Narodna knjigarna

v Ljubljani, Jurčičev trg štev. 3

pripravlja naslednja dela:

Iv. Cankar: Aleš iz Razora.

Ta povest iz narodnega življenja je ve-
zanimiva in spada med najboljše dela
tega pisatelja. Broš. K 1:50, vez. K 2:60;
po pošti 20 v več.

Ivan Lah: Voška kronika.

Ta knjiga obsega več izvrstnih godovinskih
povestov iz slovenskega preteklosti in
sicer iz dobe turških vojsk, kmetiških
vstav, reformacije in renesanse. Broš.
K 1:70, vez. K 2:70, po pošti 21 v več.

Josip Jurčič: Zbrani spisi.

V 11. zvezkih so zbrani najlepši romani
in povesti tega znamenitega pisatelja,
ki se je s svojimi deli slovenskemu
občinstvu tako priljubil, kakor samo malo
drugih avtorjev. 1. Deseti brat. 2. Juri
Koršak. Spomini starega Slovencev
3. Domen. Jurij Kobila i. dr. 4. Tihtapez.
Grad Rojnik. Kloščki žolnir. 5. Hči
mestnega sočnika. Nemški valpet. Šin
kmečkega cesarja i. dr. 6. Sosedov sin.
Moč in pravica i. dr. 7. Lepa Vida. Kra-
zmen Tatembach. 8. Cvet in sad. 9. Doktor
Zober. 10. Rokovnici i. dr. 11. Tugomer.
Veronica Desenščik i. dr. Več zvezki
velja broširani K 1:20, vezan 2 K, po
pošti 20 v več.

**Dr. Jos. Vošnjak: Zbrani dru-
matični in pripovedni spisi.**

II. Doktor Dragan, drama v petih de-
janjih. Broš. I K, po pošti 20 v več. vez.
III. Lepa Vida, drama v petih dejanjih.
Broš. I K, po pošti 20 v več.

Dr. Vošnjak ni samo jako priljubljen
pripovedovalec, marveč tudi eden naj-
boljših slovenskih dramatikov. Njegovi igri
Doktor Dragan in Lepa Vida sta dosegli
na odu najlepše uspehe. Ves čisti dobiček
je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Dragotin Jesenko - Doktor:

Pesmi.

V najlepši moški dobri umri Jesenko je
bil velenadarski pesnik, a bil je pri tem
skromen človek, ki zase ni delal reklame.
Njegove pesmi, priobčene v raznih listih,
so vzbujale občino pozornost. Po njegovih
smrti so bile izdane in je čisti dobiček
namenjen mnogostevilnim neprekobiljencim
rodbin, ki jo je zapustil Jesenko. Ves
izvod velja 3 K, po pošti 20 v več.

Slišovska

predstava:

Novi vinski zakon,

ki ga mora imeti nabitega v svojih
prostorih vsak gostilničar, vsak kavarnar,
vsak vinoteci in vsak vinogradnik.

Cena 70 v., po pošti 80 v.

Uzorna pravila

za obrtne zadruge.

Cena 50 v., po pošti 60 v.

Uzorna pravila

za pomodniške zdrobe.

Cena 30 v., po pošti 40 v.

Sprejema zavarovanja Slovenskega živ-
ljenja po najzanesljivnejših kombinacijah

pod tako ugodnimi pogojimi, ko nobena
druga zavarovalnica zlasti je ugodno
zavarovanje na dohodku in smrt
manjšajočimi se vplivili.

Vsek dan po pretekli potih let
pravico do dividende.

Vsek član ma-po pretekli potih let
pravico do dividende.

Inženir - hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana

5664-79

Projekti in izvršitev pri domaći
specialni tvrdki
(tehn. zvez. mnenja ob poveritvi
gradbe za stoni).

**Mrarski
učenec**

se sprejme pri Rudetu Rušu v
Kranju.

2625 26

Vsa 1443-15

parketska

dela

prevzema ter da materijal

JOSIP PUCH

Ljubljana, Gradaške ul. 20.

Ceno!

Solidno!

Velika prodajalna v Velenju
na Sp. Štajerskem, za manufakto,
specerijo, drobnarijo, železnino, por-
celan, žganjetodo, s poštno skrinjo,
trafiko in prodajo kolekiv in poštnih
vrednotnic, se odda v najem. Ve-
liko prometa brez kinkure.

Poizve se pri gosp. Jos. Skaza,
Velenje. 2585-2

VILA

z 3 sobami, kuhinjo, poselsko
sebo in hladno kletjo, obdana z lepim
sadnim vrtom v vrtom za zelenjavo
— eno uro od Kranja — se iz proste
roke proda.

2583 2

Vila stoji v mirnem kraju v ne-
posredni bližini smrečnih in listnatih
gozdov. Lepi izleti.

Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Razglas.

Vsled sklepa Kranjske hraničnice bo patro zunanjih učencev iz
Kranjskega na ljubljanskem trgovskem učilišču in vzgajališču za
leta 1908/9 brezplačno prejemalo pouk in učila.

Prosilci, ki so dovršili 14. leto, naj prošnje, opremljenje z osebnim
popisom in dokazilom ubožnosti ter izpričevali o dovršenih treh razredih
gimnazije, realke ali višjega razreda, meščansko šolo s hvalevrednim redom
iz navnosti in najmanj dobrim učnim uspehom do najkasneje 20. septembra
vložje tukaj, da se potem vse dosepte prošnje morejo slavnemu Kranjski hu-
nilnici predložiti v sklepanje.

Ravnateljstvo trgovskega učilišča
Artur Mahr.

C. kr. ministrstvo za domobranstvo Dep. II, št. 1675 ex 1908.

Razpis nagrad.

Za primerne skladbe za fanfarne koračnice, ki naj bi jih igrali
stotniški gočci, ki bi tvorili pohodno godbo c. kr. domobranstva, razpisuje
c. kr. ministrstvo za domobranstvo nagrade.

Oddale se bodo nagrade, in sicer po ena za 500, za 200, za 150 in
troje po 100 krov.

Kdo sprejme nagrado, izroči s tem lastninsko in igralsko pravico
c. kr. ministrstvu za domobranstvo.

Ponudniki naj svoje skladbe v glasovih in s partituro

do konca oktobra t. l.

pošljejo domobranskemu ministrstvu. Ime skladatelja in geslo v zaprti
kuverti.

Instrumentacija: Kornet I v B kornet II v B, signalni rog s stroj-
nim nastavkom v Es (I. do IV. nadomestilo za Es trompeto), 2 signalna ro-
gova s strojnim nastavkom v B (nadomestilo za basovski kralni rog in ev-
fonij), 2 signalna rogova s strojnim nastavkom v B (nadomestilo za Es-
gozdne rogove) 1 bas v Es, 1 bas v B.

Ivan Jax in sin

v Dunajska cesta št. 17

priprečata svojo bogato zaloge

voznih koles.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, Dolenjske Železnice postaju Straža-Toplice.

Topel vrelec 38° C., pitno in kopalno zdravljenje. Izrednega učinka za pretin, reumatizem, ischemia, nevralgijo, kojne in ženske bolezni. Veliki kopalni basini, oddeljene in nahovane kopeli. Udobno opravljene tujake, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdovita okolica. Dobre incene restavracije. Prospekti in pojasnila daje brezplačno kopalniška uprava. 1506 10

Najnovejše bluze

damski klobuki najnovejše mode moderni pasovi, damski in otroški predpasniki, spodnja krila, ovratniki in kravate.

Dalje priporoča svoje bogato zaledo domačega dela tudi po meri in po najnižjih cenah.

F. Just-Maschke

Ljubljana, Židovske ulice štev. 3. 2252-6

Samo še do 1. avgusta

60% nižje cene za vse poletne predmete n. pr.: damske batistne in svilnate obleke, svetle obleke, piketasta in platenata krila ter čipkaste in batistaste bluze.

Moške in deške listreve in pralne obleke in lahke obleke iz poletnega blaga.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIC

v Ljubljani, Mestni trg štev. 5.

Novost!

Zastonj in poštnine prosto naročajte moj novi veliki

cenik s koledarjem

za vsakovrstna darila, ki je ravno izšel.

FR. ČUDEN urar in trgovec
v Ljubljani.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljavien od dne 1. maja 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

5-50 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica, d. ž., Trst c. kr. drž. žel (ob nedeljah in praznikih do Trbiža).

7-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago.

7-07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

11-38 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel. Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-10 zvečer. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

10-40 ponoči. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico).

Odhod iz Ljubljane drž. koledvor:

7-28 zjutraj. Osebni vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebni vlak v Kamnik

7-10 zvečer. Osebni vlak v Kamnik

10-50 ponoči. Osebni vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Veliko zaledo

gramofonov in plošč

tudi s slovenskimi komadi;

plošče

od K 1-80

naprej

pri-

poroča

FR. P. ZAJEC, urar
2291 Ljubljana, Stari trg 26. 9

Elektriška družba A. E. G. Union

Tehnična pisarna v Ljubljani, Knaflove ulice 5.

Popolne elektriške naprave vsake vrste za razsvetljavo in prenos moči. 2512 3

Dinamo, elektromotorji, ventilatorji

Itd. za enakomerni, izmenični in vrtilni tok.

Stroji za vse industrijske svrhe. Instalacijski material, žarnice, obločnice.

888 45

... Velika ... Priznano najboljša ...

zaloga oblek

za gospode in dečke. delavnica za izdelovanje oblek po meri.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene. Velika zaloga domačega in pristno angleškega blaga.

A. KUNIC

.. Ljubljana, Dvorski trg štev. 3. ..

Oblastveno dovoljena

razprodaja.

Zaradi popolne opustitve trgovine razprodajam vso zalogo blaga, kakor tudi vso prodajalniško opravo za vseko blagu primerno ceno.

Nihče naj ne zamudi zares ugodne prilike in naj si hitro nabavi blaga iz moje trgovine. 2563-2

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Oglas dražbe.

Vlastelinstvo p. n. g. drja. Kalmana pl. Ghyczyja v Čabru,

proda dne 1. septembra 1908

svoji dve v občini Prezid okraja Čabar na Hrvaškem se nahajajoči

posestvi

in sicer:

a) Enonadstropno veliko zidano hišo z dvoriščem in zidanim hlevom za izklicno ceno 30.000 kron. Hiša je sposobna za prodajalno in gostilno. Ima tudi lepo in obširno klet. Vse vrlo solidno zgrajeno. Podstreho se nahajajo še 4 obširne, za stanovanje sposobne sobe. Hiša je pokrita z opeko, hlev z deskami. Katastralne parcele št. 173/1 v zemljiškognjičnem vložku št. 320, površina znaša 176 □ 0.

b) Enonadstropno hišo zdolaj zidano, gori leseno, dvorišče, hlev, njiva katastr. parcele št. 271, 272, 273, 274, 275 v površini 1297 □ 0 zemljiškognjič. vložka št. 1 (plemički) za izklicno ceno 12.000 kron. Ta hiša je tudi sposobna za gostilno.

Izpod teh cen se ne proda.

Prodajalec si pridržuje to pravico, da izmed ustmenih ali pismenih ponudb svobodno izbere one, katere brez ozira na višino ponudbe po lastni previdnosti spozna za najprikladnejše.

Pismene ponudbe naj izvolijo reflektanti pred odrejenim rokom pri poslati temu uradu in priklopijo 10% varčino. Ustmene ponudbe na dan dražbe dne 1. septembra 1908. na licu mesta v Prezidu. 2586-2

V Čabru, dne 24. julija 1908.

Dr. Kalman pl. Ghyczya šumsko-dohodarni urad.

Ponudimo vsako poljubno množino:

**zidarske strojne opeke,
zarezane strešnike (sistem Marzola)**
(za privezanje ali pribitev na late, torej popolnoma varno proti noviki.)

**Portland-cement najboljše vrste,
peči, štedilnike in drugi stavb. material.**

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.